

ג'ובאני פפיני³

שני גילויי דעת פוטורייסטיים

מאייטקית: אמוז גלעדי

א. קבלה (1913)

זה עשרה חודשים,
10 במספר:

1. פברואר
2. מארס
3. אפריל
4. Mai
5. יוני
6. יולי
7. אוגוסט
8. ספטמבר
9. אוקטובר
10. נובמבר

רוצים האנשים לומר את דברם בנווגע ל"המורתי" או אי-המורתי לפוטוריום. ידידים ותיקים, ידידים חדשים, ידידים אדישים, ידידים קרוביים, ידידים אויבים, אויבים ישרים, אויבים צבעועים, אויבים נבונים, אויבים טיפשיים; אלה שלא מכיריהם אותו ולא השמכיריהם אותו, אלה שמכיריהם אותו אישית ולאה שמכיריהם אותו בשמי, אלה שמכיריהם אותו ולאה שמתארים לעצם שם מביניהם אותו, אלה שמעריצים אותו ולאה שמקנאים بي, אלה שאוהדים אותו ואלה שוצר להם עלי – כולם, כל אלה, ביקשו ממשך כל האביב, ממשך כל

הקייז, ממשך כל הסתיו,

להקם קול צעקה
להתלחש
להתمرמר
לדון
לבאר
לבחון

לרטון	לשער
למחות	להתפלפל
לאשר	להפריך
לקונן	לציין

וכו' בקשר לברית שלו, עם הפטוריסטים, על ה策טרופוטי לפטוריסטים. אחדים מברכים ואחרים מתלונניים; אחדים סבורים שה策טרופות זו היא טבעית, ואחרים סבורים שהיא אבסורדית; אחדים רואים בכך צעד קדימה, ואחרים — כפירה מוחפירה; אחדים נדהמים ואחרים מתרחחים; אחדים אומרים שאין זה נכון, ואחרים אומרים שהוא נכון מאד; אחדים רואים בכך מהו אמיצה, ואחרים חשים כי עומד מאחוריו זה הסכם נבזוי.

לא העלייתי בדעתי שיש באיטליה אנשים כה רבים הנכונים לעסוק בענייני. לעולם לא הייתה מאמין שאפשר לשפט ולהרשיע ולפזר פטפוטים בשפע כזה של פרטיטים ובטיוחן ובבדלות כזו של נתונים ופסיכולוגיה. לעולם לא הייתה מתאר לעצמי שהאנשים הקרובים אליו ביותר עברו יכול להיכשל באופן כה נחרץ בהבנת השלב האחרון במסלולי והאותות הבסיסית של יצירתי.

היום, לאחר שהנחתתי להם לפוך כל עול' משך של שוש-מאות יום, אני מרשה לעצמי לדבר במרוב הנסיבות האפשרית בשפה האיטלקית. ואני מכירין, למורת רוחם של אלה ששיללו בשביות רצון ושל אלה שאישרו בצער, שאני פוטורייסט.

ב. פוטורייזם ומִרְינַטִיזָם (1915)

.1

בפוטורייזם שרד מאז ומתמיד בלבול בין עקרונות לבין אנשים. לאחרונה, בעקבות כמה פילוגים וה策טרופיות, גשל הכלבול. היה שהפוטורייזם הוא התנועה האמנותית האיטלקית החיים והחשיבות היחידה, נראה שכדי להצילו, צריך להבהיר את פני הדברים.

יש לנו מורשת גדולה, שנוצרה באמצעותם של אנשים רבים: צריך לחלקה, כדי להימנע מאי-הבנות ומחאות. נראה שכדי להשליט מעט סדר בתערובת המשתנה הזאת, די לבצע סיגוג ביגרי. כבר בגילוון האחרון של

"לצ'רבה" לשנת 1914, שבו הסבירנו את הטעמים להתרחקותנו מן הפוטוריזם הרשמי, רמזנו לקיומם של שני זרמים נבדלים מאוד באופים, באנוגותם ובמחשבותם, שנוטרו מאותדים עד כה הן למן המאבק, הן בשל קשרי חברות וכמה מטרות משותפות. אנחנו סבורים כי השמות "פוטוריזם" ו"מרינטיזם" מתאימים לציוו שני הורמים הללו, שלא היה מנוס מהיפרדותם זה מזה. לכל אחד חלקו שלו, לכל אחד חבריו שלו.

.2

לפי הבנתנו, הפוטוריזם הוא זרם מחשבה, שמטרתו המדויקת היא לייצור ולהפיץ ערכים חדשים בכוח ובפועל, וליתר דיוק – ערכים שאת אישושם צרייך יהיה למצוא בעתיד. יש לכונן את יסודותיו התיאורטיים באמצעות התעמוקות בעיות הפילוסופיות, האסתטיות, הפסיכולוגיות והמוסריות הנעוות ביותר, בעוזרת רגישות שאינה רק אקטואלית אלא גם מבשתת, לא רק מזויה אלא גם חריפה עד עצה גבול היכולות. צורות הבייטוי שלו עשוות ואך חייבות להיות חופשיות, מקוריות וכוננות מאד-מאוד, משוחררות מכל אילוץ לוגי ודיסקורסיבי; אקספרטיביות ודינמיות לחלווטין. במובן זה, הפוטוריזם – שהוא תוצאה קיינית של התרבות והניסיונות היצירתיים הקודמים – י策ר לפתח תקופה תרבותית וייצירית נפרדת לגמורי מן הקורומות, על אף שהוא קשור אליהן הדוקות, בהתאם לכורה היסטורי של כל ההתפתחות רוחנית.

הוא חותר אפוא לשחרור מוחלט וסופי של האדם, ואני יכול, אף לא בפעולותיו המידירות, להיכנע לצורה כלשהי של האחדה קונפורמיסטית. על המילה "איטליה" הוא מלביב את המילה "חריות", ועל כל המילים – את המושגים "גןנות" ו"מקוריות".

.3

שונה מכך היא המהות ושונאים מכך הם המאפיינים של מה שאנחנו מגדירים כמרינטיזם. המרינטיזם הפגין נתיה לייצור ולהפצה של צורות חדשות, אך בהיעדר כל אותן יסודות תיאורטיים אמתיים, ולא היכולת להעתיקות הבלתי, התגלו ביצועיו כחיצוניים מעיקרים. יתר על כן, הם התגלו כמקוריים וاكتואליים למראית עין בלבד.

למרינטיזם, המשמש בטכניקה חדשה, חסרה רגישות מחוරת, מטוהרת. הוא פסול את העבר בעיניים עצומות, ובה בעת גם חותר אל העתיד בעיניים עצומות; אך הויאל ואין בנמצא אמנות או מחשבה שאינה שלוחה מזוככת של

אמנות או של מחשבה קודמות, המרינטיים נהפר לטופעה מבורדת, ללא זיקה של ממש לעתיד, בדיק שום שאין לו זיקה כזאת לעבר. מקום להתעלות על התרבות ולחזור ממנה, על ידי ספיגתה והעמקתה, הוא מתعب אותה כפי שמתعب האיכר את המכונה שלא ראה מימיו, או שהוא שולל אותה. הויאל וחסר לו אותו עידון, הנרכש אך ורק בעוזרת החקירה הנבונה של התיאוריות והאמניות הקודמות, הוא נכשל לעיתים קרובות למדרי בהמצאות תוכניות ומלאכויות, שהחידוש החיצוני הגלי לעין אינו מפיצה על ריקנותן המהותית. בתוכניות הלן, הנראות כហזקי חידשות וכתגליות מופלאות, טמונה מושגים ודעות קדומות, שכאשר מסיקים מהם את מסקנתם המחרמיה, הם מבטלים והורסים את עצם משמעות התנועה.

אך כדי להיות ברורים יותר, אנו מציגים להלן, בכמה שורות תמציתיות, את העקרונות ואת השמות הניצבים זה כנגד זה.

.4

מגמות ותיאוריות

מרינטיים	פוטוריים
בורות	תרבות-על
פולחן הבורות	ספיגת התרבות והתעלות עליה
בו' לעבר	בו' לפולחן העבר
מילימ וחופשיות	דימויים חופשיים
נטורליزم תיאורי	לייריזם תמציתי
טכניות חדשה	רגישות חדשה
פשטנות	חריפות
מווזרות צורניות	מקוריות
נכואיות, רצינות	איירוניה
עליצות תועמלנית	לצנות, להטוטנות
אופטימיות מישיחית	עליזות מלאכוטית
סגידה לקהיל, טירונות	עירון, נדרות
איימפריאליזם הומניטרי	אריסטוקרטיה
סולידיציות, משמעת	אהבת החירות
מיליטריזם	روح קרב

שוביינים	פטרויטזם
רליגיווזיות חילונית	התנגדות מוחלטת לדת
מוסרנות	אד-מוסריות
בוֹז לאיישה	חרירות מינית
אמריקניות, גרמניות	לטיניות

מורדי דרך

מרינטייזם	פוטויריזם
רoso	וולטר
ויקטור הוגו	בודולד
זולה	לאופרדי
וּרְהָרָן	מלרמה
רנה גיל	רמבו
גוסטב קאהן	לפוג
פול ארדם	סטנDEL
ניקולא בְּרוּנוֹן	טריסטן קורבייר
ד'אנונציו	ניתשה
מַרְיוֹ מוֹרְסּוֹ	ג'יימס
-	-
דְּלִקְרּוֹאָה	קורבה
סְגִּנְטִינִי	סֶן
רוֹדוֹן	רוֹסּוֹ
סִנְיָאָק	רנואר
דָּה גְּרוֹ	מטיס

¹ לניטהו נרחב של הקשר בין הפוטויריזם לפישום, ראו סperm של זאב שטרנהל, מריו שנידר ומאיה אשרי, "יסודות הפישום" (הווצאת עס-עובר, ספריית אפקים, תל אביב 1992), ובעיקר באחרית הדבר (עמ' 335-370). למבחר שירה פוטויריסטית איטלקית בתרגום עברית, ראו ספרו של אריאל רטהאוו, "פוטויריסטים וודשנים אחרים", 1910-1925, "כרמל", 1991.

² פסל שיש הלנסטי (ראשית המאה השניה לפנה"ס) של דמות אישה המכונפת, הניצבת על חרטומה של ווניית מלחה. "ニツヒョウ 肉垂母神", המוצג במוזיאון הלובר בפריס, נחassoc ליצירת מופת של האמונה היוונית בתקופת דעיכתה.

³ על ג'ובאני פְּפִינִי (1881-1956), ראו מבואו שליל וכן בגיליון 4 של "הו!", עמ' 124.